

S. K.

Delegacja francusko-polskiej grupy parlamentarnej w Płocku : informacja o wizycie oraz o dawnych książkach francuskich w zbiorach Towarzystwa Naukowego Płockiego

---

Notatki Płockie 19/1-75, 3-6

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Delegacja francusko-polskiej grupy parlamentarnej w Płocku

Informacja o wizycie oraz o dawnych księżkach francuskich w zbiorach
Towarzystwa Naukowego Płockiego

W dniach 11—18 lutego 1974 r. przebywała w Polsce delegacja francusko-polskiej grupy parlamentarnej. W jej skład wchodziła przedstawiciele wszystkich ważniejszych partii, reprezentowanych w Zgromadzeniu Narodowym, deputowani z różnych departamentów: Henri Lucas z Pas de Calais, Bertrand Denis z Mayenne, Loic Bouvard z Morbihan, Marcel Cerneau z Sainte-Marie na wyspie Reunion koło Madagaskaru, Jacques Chaumont z Sarthe oraz Antonin Ver z Tarn et Garonne. Przewodniczył delegacji Jean-Paul Palewski, deputowany z departamentu Yvelines koło Paryża. Uczestniczył w niej również Yves de Lestang z administracji Zgromadzenia Narodowego.

W czasie tygodniowego pobytu w Polsce delegacja odbyła rozmowy w Sejmie, spotkała się z czołowymi osobistościami politycznymi i państwowymi, zwiedziła m. in. Warszawę i województwa katowickie i opolskie. W dniu 16 lutego I sekretarz KC PZPR Edward Gierek w towarzystwie przewodniczącego polsko-francuskiej grupy parlamentarnej Zdzisława Grudnia przyjął delegację i odbył z nią rozmowę na temat pogłębienia przyjaźni i rozszerzenia współpracy polsko-francuskiej.

17 lutego parlamentarzyści francuscy, którym towarzyszył ambasador Francji Louis Dauge, odwiedzili Płock. W najstarszym grodzie Mazowsza powitali ich: wicewojewoda warszawski mgr Witold Dąbrowski, przewod-

niczący Miejskiej Rady Narodowej mgr Kazimierz Janiak oraz prezydent miasta Płocka mgr Henryk Rybak. W swym przemówieniu w Sali Sejmowej ratusza płockiego przewodniczący Janiak podkreślił, że płocczanie tak w dawnych czasach jak i obecnie darzą Francję i jej wielki naród głębokim szacunkiem i serdeczną przyjaźnią. W odpowiedzi Jean-Paul Palewski wyraził radość z możliwości poznania przez delegację miasta o tysiącletniej historii, będącego obecnie ważnym ośrodkiem nowoczesnego przemysłu.

Następnie delegacja udała się do Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych, po których oprowadzał ją dyrektor naczelny prof. Włodzimierz Kotowski. W czasie spotkania z kierownictwem i aktywnym MZRIP goście interesowali się procesami inwestycyjnymi i produkcyjnymi kombinatu (szczególnie funkcjonowaniem urządzeń dostarczonych przez przemysł francuski) a także warunkami pracy i wypoczynku załogi oraz zagadnieniem ochrony środowiska naturalnego.

W czasie swego pobytu w Płocku delegacja złożyła wieniec kwiatów pod pomnikiem płoczanina — poety Władysława Broniewskiego oraz zwiedziła najstarszą część miasta: piękne Wzgórze Tumskie, zabytkową katedrę i Zamek Płocki, dawniej siedzibę władców Polski i Mazowsza, obecnie siedzibę Muzeum Mazowieckiego.

Warszawa, 16 lutego 1974 r.
Pierwszy Sekretarz Komitetu Centralnego PZPR Edward Gierek przyjął członków przebywającej w Polsce delegacji grupy parlamentarnej francusko-polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Francji z jej przewodniczącym Jean-Paul Palewskim. Od lewej: J. P. Palewski, tłumacz, E. Gierek, Z. Grudniak — przewodniczący polsko-francuskiej grupy parlamentarnej Sejmu PRL

Płock, 17 lutego 1974 r. Delegacja francuska w siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego (TNP) którego prezes Jakub Chojnacki informuje — w sali posiedzeń zarządu — o działalności Towarzystwa. Na pierwszym planie od lewej: Loic Bouvard (deputowany z departamentu Morbihan), tłumacz, Aleksander Brach — poseł na Sejm PRL (z okręgu płockiego), Jakub Chojnacki — prezes TNP, Antonin Ver (Assemblée Nationale), Henryk Rybak — prezydent miasta Płocka, Jacques Chaumont (Sarthe)

★

W towarzystwie gospodarzy województwa i miasta goście francuscy złożyli również wizytę w Towarzystwie Naukowym Płockim. Po siedzibie Towarzystwa oprowadził ich prezes TNP inż. mgr Jakub Chojnacki, który wygłosił także przemówienie przypominające tradycje przyjaźni polsko-francuskiej oraz informujące o dawnej i nowej działalności Towarzystwa, najstarszego z działających w Polsce towarzystw naukowych, pioniera regionalizmu i społecznego ruchu naukowego. Po przemówieniu prezes TNP wręczył przewodniczącemu delegacji Jean Paul Palewskiemu oraz ambasadorowi Francji Louis Dauge jubileuszowy medal 150-lecia Towarzystwa z symbolicznym napisem „coniunctis viribus” — „połączonymi siłami”.

Następnie mgr Stanisław Kostanecki, dyrektor Biblioteki naukowej im. Zielińskich TNP poinformował gości o jej zbiorach i działalności oraz zaprezentował szczególnie cenne rękopisy i książki drukowane, związane m. in. z Polską i Płockiem, a także z Francją. Te ostatnie w księgozbiórze przekraczającym 137 tysięcy woluminów, stanowią cenną i ważną pozycję, liczącą kilka tysięcy woluminów. Są wśród nich nawet inkunabuły, w tym kilka

wydanych w Strasburgu. Najstarszy z nich — dzieło Bartłomieja de Chaimis: „Confessionale” — został wydany około 1474 r. Drugi druk ze Strasburga to słynna „Legenda aurea” („Złota legenda”) Jakuba de Voragine, egzemplarz z 1490 roku. Inny inkunabuł, wydany w Strasburgu w 1486 r. to popularne w Europie dzieło z zakresu prawa kanonicznego: „Margarita decreti” zwane też „Tabula Martiniana”. Jego autor Marcin Polak, historyk i prawnik, urodził się około 1205—1208 w Sandomierzu. Studia odbywał w Paryżu. Był dwukrotnie przeorem dominikanów w Płocku (r. 1239 i 1257). Jeździł do Francji, m. in. na kapitułę dominikanów w Paryżu i na sobór w Lyonie.

Z XVI-wiecznych pozycji goście francuscy obejrzeni z zainteresowaniem pierwsze wydanie dzieła Kopernika „De revolutionibus” z 1543 r., własnoręczny list z 1541 r. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, autora dzieła „De republica emendanda” („O naprawie Rzeczypospolitej”), a także dokument z autografem króla Zygmunta Augusta. W zbiorach Biblioteki im. Zielińskich znajduje się szereg pięknie oprawnych foliałów łacińskich z dziedziny prawa wydanych w Lyonie i w Paryżu w pierwszej połowie XVI wieku, w tym: jeden egzemplarz z biblioteki królewskiej Zygmunta Augusta,

Dyrektor Biblioteki Naukowej im. Zielińskich TNP Stanisław Kostanecki prezentuje francuskim gościom m. in. autograf króla polskiego Zygmunta Augusta, który do swej wspaniałej biblioteki wiele cennych ksiąg sprowadzał z Francji. Siedzą od lewej: Louis Dauge — Ambasador Francji w Polsce, Jean-Paul Palewski (Yvelines) — przewodniczący delegacji, Bertrand Denis (Mayenne), Henri Lucas (Pas de Calais) i Kazimierz Janiak — pierwszy sekretarz KMiP PZPR i przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej w Płocku

jeden z biblioteki Wawrzyńca z Goślic pod Płockiem Goślickiego, autora słynnej książki „De optimo senatore” (przedstawiającej wzór członka izby wyższej parlamentu), szeroko znanej w całej ówczesnej Europie, oraz kilka egzemplarzy z biblioteki kasztelana płockiego — członka senatu Stanisława Garwaskiego.

Szczególne zainteresowanie gości wzbudziła pierwsza w świecie drukowana książka o raketach oficera artylerii polskiej Kazimierza Siemienowicza, wydana po łacinie w Amsterdamie w 1650 r., a w rok później przełożona na język francuski. Okazała pozycję wśród druków z XVIII wieku związanych z Francją stanowi 27 tomów Encyklopedii Diderota i D'Alemberta. Parlamentarzyści francuscy obejrzeni też z zainteresowaniem wydawnictwa z XVIII wieku, zawierające uchwały sejmu polskiego, który uchwalił Konstytucję 3 Maja 1791 r. oraz „Journal des Décrets” — dziennik dekretów Zgromadzenia Narodowego z okresu Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Zgromadzenie to jako Konwent Narodowy we wrześniu 1792 r. ogłosiło Francję republiką. Gościom francuskim zaprezentowano także egzemplarz z 1772 r. dzieła Jana Sebastiana Mercier „L'An 2440”, z wizją przyszłości Paryża

i Francji w roku 2440 naszkicowaną przez pisarza, który swymi książkami przyczynił się do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej, a w jej okresie był deputowanym do Zgromadzenia Narodowego (Konwentu). Ponadto z autografów wybitnych ludzi przedstawiono: akt nominacji z 1803 r. Ferdynanda Bogusławskiego na kapitana wojsk francuskich z podpisem Napoleona Bonapartego jako pierwszego konsula; list księcia Józefa Poniatowskiego z 1790 r., późniejszego naczelnego wodza wojska polskiego i marszałka Francji, do Stanisława Małachowskiego, marszałka Sejmu Czteroletniego, oraz listy generała Jarosława Dąbrowskiego, wodza Komuny Paryskiej, zawierające jego ważne poglądy polityczne, społeczne i wojskowe. Właśnie urodzony w Płocku poeta Władysław Broniewski, przed którego pomnikiem parlamentarzyści francuscy złożyli wieniec, wydał w 1929 r. swój słynny poemat p. t. „Komuna Paryska”.

W imieniu delegacji Jean Paul Palewski wyraził wdzięczność Zarządowi Towarzystwa za serdeczne przyjęcie i upominki, a także za pokaz książek, który umożliwił gościom zorientowanie się, jakie skarby, m. in. kultury fran-

Od lewej: Witold Dąbrowski — pierwszy wicewojewoda warszawski, Louis Dauge — Ambasador Francji w Polsce, Jean-Paul Palewski (wygłaszający przemówienie), Stanisław Kostanecki — dyrektor Biblioteki im. Zielińskich TNP i Bertrand Denis (Mayenne). Na stole leżą m. in. wydrukowane we Francji w latach 1474—1490 inkunabuły ze zbiorów Biblioteki im. Zielińskich TNP

cuskiej, znajdują się w zbiorach Biblioteki im. Zielińskich TNP.

Deputowany Palewski i ambasador Francji Louis Dauge wpisali do księgi pamiątkowej Towarzystwa, prowadzonej od 1912 r. następujące słowa, podane poniżej w przekładzie:

„Delegacja Francuska Zgromadzenia Narodowego z radością pozdrawia dzieło Towarzystwa Naukowego Płockiego, strażnika tradycji honoru i patriotyzmu, oraz przekazuje członkom Zarządu Towarzystwa wyrazy głębokiego szacunku towarzystw naukowych francuskich.

przewodniczący Delegacji
Jean Paul Palewski”

„Pragnę wyrazić podziw dla działalności dawnej i obecnej Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz moją serdeczną wdzięczność za gorące nas tu przyjęcie.

Louis Dauge
Ambasador Francji”

*

W dniu 19 marca 1974 r. w Ambasadzie Francji w Warszawie ambasador Louis Dauge wręczył prezesowi Towarzystwa Naukowego Płockiego Jakubowi Chojnackiemu w imieniu delegacji francusko-polskiej grupy parlamentarnej przysłany przez deputowanego Jean Paul Palewskiego piękny medal Zgromadzenia Narodowego, dzieło plastyka R. Cochet'a. Na awersie jest przedstawiona słynna Marianna w czapce frygijskiej, symbol Republiki Francuskiej. Obok — również symboliczny kogut galijski. Poniżej na tablicy napis: „Liberté, Fraternité, Egalité” — „Lex”. Na rewersie jest przedstawiona siedziba Zgromadzenia Narodowego w Paryżu, z napisem: „Assemblée Nationale”. Na tabliczce dedykacyjnej rewersu napis: „SOCIÉTÉ SAVANTE DE PŁOCK 1974”.

Prezes TNP Jakub Chojnacki wręcza przewodniczącemu delegacji Jean-Paul Palewskiemu medal 150-lecia Towarzystwa Naukowego Płockiego

W ten sposób dokonana wymiana medali podkreśliła sympatię, która złączyła gości z Francji z gospodarzami z Płocka.

S. K.